

عبارت صحیح را مشخص کنید.

در جمله‌ی «شهید چون چراغی ست که در خانه‌ی ما می‌سوزد» شهید به چه چیزی تشبیه شده است؟

- (۱) خورشید (۲) خانه (۳) شمع (۴) چراغ

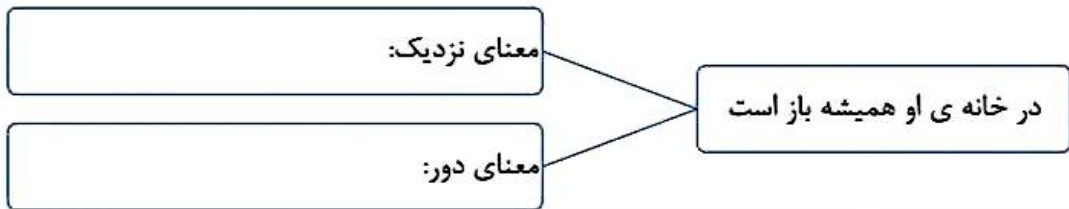
جملات زیر را به نثر ساده‌ی امروزی بازنویسی کنید.

- الف) دوستی، همی طلب و دوستان کهن را بر جای همی دار.
ب) نخست کسی، من باشم که بدو گروم.

جدول زیر را کامل کنید.

نوع جمله	نشانه‌ی نگارشی	جمله
		الف) چرا نباید از تعریف افراد نادان، خوشحال شویم.
		ب) به به چه دانش‌آموزان خوش‌اخلاقی

معنای نزدیک و دور کنایه‌ی زیر را بنویسید.

ضرب‌المثل «شکر نعمت، نعمت افزون کند» را در یک بند توضیح دهید.

واژه‌های متضاد را در عبارت زیر پیدا کنید و بنویسید.

«زندگی را دوست دارم، مرگ را دشمن»

منادا و حروف ندا را در عبارت زیر مشخص کنید.

«ای وطن، همچو باران بهاری»

از دو موضوع زیر، یکی را به دلخواه انتخاب نمایید و با رعایت قواعد نگارشی درباره‌ی آن بنویسید.

الف) محله خود را توصیف کنید.

ب) گفت‌وگوی ظرف‌ها در آشپزخانه بعد از مهمانی در مورد آداب غذا خوردن مهمان‌ها

معنی کدام کلمه با توجه به املای آن نادرست است؟

- (۱) همت: تلاش (۲) اهریمن: دشمنان (۳) حاشیه: اطراف (۴) بزاز: نام یک شهر

برای هر کلمه یک هم‌خانواده بنویسید.

الف) معلم:

ب) قصد:

۱ گزینه‌ی صحیح را انتخاب کنید.

الف) املاي کدام کلمه با توجه به معنای آن، نادرست است؟

- (۱) عطا: بخشش (۲) خان: مرحله (۳) بهر: دریا (۴) ربیع: بهار
ب) کدام کلمه مفرد است؟

- (۱) علوم (۲) گلستان (۳) اسرار (۴) کُتُب

ج) رابطه‌ی کدام یک از جفت واژه‌های زیر با بقیه‌ی گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) صیف - شتا (۲) فراز - فرود (۳) چاره - تدبیر (۴) نیکانجام - بدفرجام

د) املاي کدام گزینه برای جاهای خالی مناسب است؟

«پروانه از گروه خود بر و از معلم اجازه تا سخن بگوید.»

- (۱) خواست - خاست (۲) خاست - خاست (۳) خاست - خواست (۴) خواست - خواست

۲ جاهای خالی را با توجه به معنای آن کامل کنید.

الف)مع: آز، زیاده‌خواهی

ب)مت: بزرگی

ج)فلت: بی‌خبری

د)سنت: رنج، اندوه

ه) مُشف: دلسوز

۳ کلمات زیر را با «ان» جمع ببندید.

الف) پرنده:
ب) دانا:

۴ برای هر یک از کلمات زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

الف) ناظم: و
ب) شهید: و

ج) جماعت: و
د) مشاورت: و

۵ با توجه به معنای جمله، زیر کلمه‌ی مناسب خط بکشید.

الف) در نظم‌خوانی چنان نکنند که (مستمع / مصتمع) ملول گردد.

ب) رخس با ازدها نبردی (سهمگین / سحمگین) می‌کند و او را می‌کشد.

ج) لغت‌نامه، مهم‌ترین و اساسی‌ترین (عصر / اثر) دهخدا است.

۶ غلط‌های املايي را در متن زیر پیدا کرده و شکل صحیح آنها را بنویسید.

آفتاب در حال قروب بود و پدر برای بدرغهی مهمان رفته بود و محمد فرست خوبی پیدا کرد تا خاندنی‌های خود را یادداشت کند.

۱ با توجه به املاء کلمات زیر، روبه‌روی هر عبارت علامت مناسب را قرار دهید.

درست نادرست

الف) سپاسداری - موزون - سَحَل

درست نادرست

ب) مواظب - خطاکار - زلال

درست نادرست

ج) گزیده - مَبَسَر - اِتِّحَاد

۲ گزینه صحیح را انتخاب کنید.

الف) املاي کدام واژه با توجه با معنای آن درست است؟

(۲) دِمَاغِ پرور: بینی

(۱) صواب: درست

(۴) اَسْرَار: پافشاری

(۳) سَاعِي: تنبل

ب) با دقت به کلمات زیر نگاه کنید و از بین آنها گزینه صحیح از نظر املايي را انتخاب کنید.

(۲) مَشْفَع (دلسوز)

(۱) سَحَاب (ابر)

(۴) عِدْبَار (بدبختی)

(۳) مَزَلَّت (خواری و پستی)

۳ شکل صحیح کلمات را انتخاب کنید.

الف) دانش‌آموزان (انشای - انشاء) خود را در کلاس خواندند.

ب) معلم گفت: نام (شهدای - شهداء) انقلاب ما در تاریخ جاویدان می‌ماند.

۴ غلط‌های املايي موجود در متن زیر را پیدا کنید و در جای خالی بنویسید.

الف) ریسمانی که بر کمر داشت، صِفَت کرد، گرهی دیگر زد. کتاب‌هایش را در بَقْل گرفت و به‌سوی در مکتب رفت.

ب) هر آن کو گردد به گِرد و دروغ / ستمکاره خانیمش و بی‌فروغ

ج) آسان گزرد گر شب و روز و مه و سالت / روز اَمَل و مَزَد، بود کار تو دشوار

۵ مخفف واژه‌های زیر را بنویسید.

گَاه دِیروز پارسال

گزینه‌ی صحیح را مشخص کنید.

الف) معنی کدام کلمه با توجه به املاء آن نادرست است؟

- (۱) همت: تلاش (۲) اهریمن: شیطان (۳) حاشیه: اطراف (۴) بزاز: نام یک شهر
ب) کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) شکوه و شوکت (۲) بزرگی و عظمت (۳) تاخت و انداخت (۴) پیوستگی و اتحاد
ج) متضاد کلمه باطن کدام گزینه است؟

- (۱) ظاهر (۲) بطن (۳) ظهور (۴) درون
د) کدام گزینه به معنای «اجر و پاداش» است؟

- (۱) صواب (۲) سواب (۳) ثواب (۴) سراب

۲ برای کلمه‌های زیر یک هم‌خانواده بنویسید.

- الف) طب: (ب) تحقیق: (ج) حکیم: (د) قصد:

۳ کلمه‌های زیر را با توجه به معنای داده شده با حروف مناسب کامل کنید.

- الف) مو.....ون: هماهنگ (ب)تاج: نیازمند (ج) ریبه.....: بهار (د)مه: آواز

۴ مخفف واژه‌های زیر را بنویسید.

- الف) پارسال: (ب) دیروز: (ج) گاه:

۵ در جمله‌های زیر شکل درست واژه‌های داخل پرانتز را انتخاب کنید.

الف) مریم از گروه «علم» (برخواست / برخاست) و گفت: دوستان، توجه کنید.

ب) آگاه شدن از (اهوال / احوال) گذشتگان از فواید قصه‌خوانی است.

ج) مردمان تا زنده‌اند از دوستان (ناگزیرند / ناگذیرند).

د) در هر نیک و بد به دوستان خود (مشفق / مشفع / موشفق) باش.

۶ با حروف درهم ریخته زیر چهار کلمه بسازید و بنویسید.

«ش - ل - م - ق - ا - غ - د - ف - ع - ت - س - و»

- الف) (ب) (ج) (د)

۷ واژه‌های مترادف را به هم وصل کنید. (یک کلمه در ستون سمت چپ اضافه است)

- الف) تهی مغز (۱) بخشش
ب) فضل (۲) سم
ج) زهر (۳) سفارش
د) سرا (۴) خانه
ه) وصیت (۵) بی‌عقل
(۶) ظلم

۱۱

در جمله‌های زیر شکل درست واژه‌های داخل پرانتز را انتخاب کنید.
 الف) مریم از گروه علم (برخواست - برخاست) و گفت: دوستان، توجه کنید.
 ب) دهخدا برای (تألیف - تعلیف) کتابش چهل سال کوشش کرد.

۱۲

مفرد کلمات زیر را بنویسید.
 الف) کتب:
 ب) پرندگان:

۱۳

واژه‌های قسمت (الف) را با قسمت (ب) ترکیب کنید و سه واژه‌ی جدید بسازید.
 الف) هیزم، نماز، بدین، میوه
 ب) گزار، فروش، شکن، گونه، گر

۱۴

در متن زیر غلط‌های املائی را پیدا کنید و صحیح آنها را بنویسید.
 الف) انیشه کردن اندر کار خلق و مخلوق روشنای افزایش اندر دل غفلت از این و ناندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل و نادانی، گمراهی است.
 ب) در خان چهارم، رستم با جادگری روبرو می‌شود او نخست با قسد فریب و نیرنگ نزد رستم می‌آید.
 ج) لغت‌نامه اساسی‌ترین اسر دهخدا است و بیش‌تر شهرت دهخدا به‌خاطر همین اثر اوست.
 د) راست گفتن پیشه گیرید که روی را روشن دارد و مردمان راست‌گویان را دوست دارند و راست‌گوی حلاک نشود.

۸

معنای دور و نزدیک کنایه «آب در هاون کوبیدن» را بنویسید.

معنای دور:

معنای نزدیک:

۹

منادا و حرف ندا را مشخص کنید.

«ای وطن، همچو باران بهاری»

۱۰

در متن‌های زیر غلط‌های املایی را پیدا کنید و صحیح آنها را بنویسید.

الف) الامه دحخدا برای نوشتن این لقتنامه، شب و روز به مطالعه و جمع‌آوری اطلاعات مشغول بود.

ب) مذار شهید دریاقلی در بحشت زهرا (ص) در تهران قرار دارد.

ج) راست‌گوی حلاک نشود و از دروغ گفتن دور باشید که دورغ‌زن، عرچه گواهی راست دهد، نپزیرند.

پاسخنامه سوالات

- ۱- مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر را «تشبیه» می‌گویند. تشبیه یکی از ابزارهایی است که نوشته را زیبا و گیرا و اثرگذارتر می‌کند و ذهن را به پویایی و افزایش نزدیک می‌سازد. در جمله صورت سؤال، شاعر شهید را به چراغی مانند کرده است. گزینه‌ی ۴
- ۲- الف) برای خود دوست انتخاب کن و دوستان قدیمی را برای خودت نگه‌دار.
ب) اولین کسی که به او می‌پیوندد، من هستم.
- ۳- الف) نشانه: ؟ / پرشی
ب) نشانه ! / عاطفی
- ۴- وقتی درباره‌ی مطلبی به‌طور غیر مستقیم صحبت می‌کنیم به آن «کنایه» می‌گوییم. کنایه سخنی است که دو مفهوم دور و نزدیک دارد و مقصود گوینده، معنای دور آن است.
- در خانه‌ی او همیشه باز است: معنای نزدیک: «در خانه‌ی او همواره گشوده است و قفل و بندی ندارد.»؛ اما مقصود گوینده، بیان صفت بخشش و مهمان‌نوازی آن شخص است.
- معنای دور: او شخص مهمان‌نوازی است؛ به همین سبب، می‌گوییم باز بودن. در خانه‌ی فلانی، کنایه از بخشندگی و مهمان‌نوازی اوست.
- ۵- مفهوم این ضرب‌المثل این است که در صورت شکرگزاری و سپاس از نعمت‌هایی که خداوند به ما داده است، این نعمت‌ها چند برابر شده و خداوند نعمت‌های بیش‌تری به ما می‌بخشد. پس اگر قدردان نعمت‌های خداوندی باشیم، بخشندگی خداوند شامل حال ما شده و نعمت‌های ما افزوده می‌شود.
- ۶- زندگی و مرگ - دوست و دشمن
- ۷- وطن: منادا - ای: نشانه‌ی ندا
- ۸- متن نمونه: من و خانواده‌ام در شهر بسیار زیبای شیراز زندگی می‌کنیم. اطراف خانه‌ی ما را گل‌های خوش‌رنگ و درختان بهار نارنج پوشانده و آب و هوای خنک و مساعدی برای ما رقم خورده است. مدرسه‌ام در نزدیکی خانه‌مان قرار دارد. من و دوستم، صبح‌ها با هم به مدرسه می‌رویم و در مسیر، از طبیعت زیبای شهرمان دیدن می‌کنیم.
- پس از آمدن از مدرسه و انجام دادن تکالیفمان، با دوستانم بازی می‌کنیم و از فضای زیبای محل لذت می‌بریم. ما در محله‌مان با همدیگر گفت‌وگو می‌کنیم. و با مشورت کردن، یکدیگر را در حل مشکلات یاری می‌دهیم.
- مردم محله‌ی ما، بسیار مهربان و صمیمی هستند و اگر کسی کمک نیاز داشت، به یاری او می‌شتابند. مهر و محبت در محله‌ی ما موج می‌زند. من، خانه‌مان را بسیار دوست دارم.
- ۹- گزینه‌ی ۴
- ۱۰- الف) تعلیم ب) مقصود
- ۱۱- الف) برخاست ب) تألیف
- ۱۲- الف) کتاب ب) پرنده
- ۱۳- هیزم‌شکن - نمازگزار - میوه‌فروش
- ۱۴- الف) اندیشه - روشنایی - حرف اضافه (و) در جمله اول، نادرست به‌کار رفته است.
- ب) قصد ج) اثر د) هلاک

متن املائی تقریری

اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنایی افزایش اندر دل و غفلت از این نااندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل و نادانی، گمراهی است.

افتخارهایی که شما فرزندان مهربان، با تلاش و کوشش خود می‌آفرینید، باعث سربلندی و اعتبار من می‌شود. بزرگی و عظمت من و شما به این است که کنار هم و نگاهبان هم باشیم.

وطن، خانه‌ی شماست و من عامل پیوستگی و اتحاد همه‌ی اعضای این خانه‌ام. شناسنامه و سند شناخت شما در هر جای ایران و در هر گوشه‌ی جهان زبان ملی ایرانیان، یعنی زبان فارسی است.

شهید «دریاقلی سورانی» یکی از دلاورمردان دوران دفاع مقدس بود که در نخستین ماه‌های جنگ تحمیلی با فداکاری شگفت‌انگیز خود، مانع سقوط شهر آبادان شد.

لغت‌نامه، مفصل‌ترین کتاب لغت در زبان فارسی است. دهخدا برای تألیف این کتاب نزدیک چهل سال کوشش کرد و در این مدت، حدود صد نفر با وی همکاری داشته‌اند.

بزرگان گفته‌اند: نظم در قصه‌خوانی چون نمک است در دیگ؛ اگر کم باشد، طعام بی‌مزه بود و اگر بسیار گردد شور شود؛ پس اعتدال، نگاه باید داشت.

پاسخنامه سؤالات

۱- الف) گزینه‌ی ۳	ب) گزینه‌ی ۲
ج) گزینه‌ی ۳	د) گزینه‌ی ۳
۲- الف) طمع	ب) عظمت
ج) غفلت	د) محنت
ه) مشفق	
۳- الف) پرندگان	ب) دانایان
۴- الف) منظم - نظم - منتظم - منظمه و ...	
ب) شاهد - مشهد - شهد - شهادت و ...	
ج) جمع - اجتماع - جامعه - مجتمع و ...	
د) مشاور - مشورت - شورا و ...	
۵- الف) مستمع	ب) سهمگین
ج) اثر	
۶- غروب - بدرقه - فرصت - خواندنی	

پاسخنامه سؤالات

ب) خوانیمش	۴- الف) سفت - بغل	ب) درست ج) نادرست	۱- الف) نادرست
	ج) گذرد - عمل	ب) گزینه ی ۱	۲- الف) گزینه ی ۱
دیروز = دی	۵- پارسال = پار	ب) شهدای	۳- الف) انشای
	گاه = گه		

متن املای تقریری

وطن، خانه‌ی شماست و من عامل پیوستگی و اتحاد همه‌ی اعضای این خانه‌ام.
 شناسنامه و سند شناخت شما در هر جای ایران و در هر گوشه‌ی جهان، زبان ملی ایرانیان، یعنی زبان فارسی است.
 نثر را وقت وقت به نظم آراسته گرداند که بزرگان گفته‌اند: نظم در قصه‌خوانی چون نمک است در دیگ؛ اگر کم باشد،
 طعام بی‌مزه بود و اگر بسیار شور شود؛ پس اعتدال، نگاه باید داشت.

پاسخنامه سوالات

۱- الف) گزینه‌ی ۴	ب) گزینه‌ی ۳	۶- پاسخ این سؤال با توجه به انتخاب‌های مختلف دانش‌آموزان از حروف بهم ریخته می‌باشد.
ج) گزینه‌ی ۱ (د) گزینه‌ی ۳		
۲- الف) طبیب - طبابت	ب) حقیقت - محقق	۷- الف) ۵
ج) حاکم - محکوم	د) قاصد - مقصد	ج) ۲
۳- الف) موزون	ب) محتاج	۸- معنای دور: کار بیهوده و بی‌مصرف کردن. معنای نزدیک: کوبیدن آب در هاون و تغییر شکل ندادن و کوفته نشدن آب.
ج) ربیع	د) نغمه	
۴- الف) پار	ب) دی	۹- نشانه‌ی ندا: ای
۵- الف) برخاست	ب) احوال	منادا: وطن
ج) ناگزیرند	د) مشفق	۱۰- الف) علامه - دهخدا - لغت‌نامه ب) مزار - بهشت زهرا (س) ج) هلاک - ارچه - نپذیرند